

**КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ АРХІТЕКТУРИ, БУДІВНИЦТВА
ТА УПРАВЛІННЯ**

Циклова комісія Інженерно – технічних систем та устаткування
(Назва циклової комісії)

Відділення Будівельне
(Назва відділення)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Тетяна КОСА
«30» 08 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ
(Назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 19 Архітектура та будівництво

Спеціальність 192 Будівництво та цивільна інженерія

Освітньо-професійна програма Монтаж і обслуговування внутрішніх
санітарно -- технічних систем і вентиляцій

Освітньо – професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр.

Галузь знань 19 Архітектура та будівництво

Спеціальність 192 Будівництво та цивільна інженерія

Освітньо-професійна програма Монтаж і обслуговування внутрішніх санітарно – технічних систем і вентиляцій

Робочу програму навчальної дисципліни уклали: Корнієнко Ірина Володимирівна, викладач спеціальних дисциплін, спеціаліст вищої категорії

Робочу програму навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі»:

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії Інженерно-технічних систем та устаткування

Протокол № 2 від «27» 08 2025 року

Голова циклової комісії **Наталія СОБКОВИЧ**

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми **Наталія СОБКОВИЧ**

«28» 08 2025 року

Розглянуто

Методист коледжу **Ірина ТИМОШЕНКО**

«28» 08 2025 року

Схвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» 08 20__ року

Голова методичної ради **Тетяна КОСА**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва навчальної дисципліни	Охорона праці в галузі
Статус	Обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетентності
Форма навчання	денна
Мова викладання	українська
Кількість кредитів ЄКТС/ годин	2/60
Індивідуальне завдання (курсний проєкт, курсова робота)	не передбачено
Форма контролю	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» є формування у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці.

Завдання навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» полягає в оволодінні знаннями про правові та організаційні основи охорони праці, вивченні небезпечних і шкідливих виробничих факторів, методів їх ідентифікації та мінімізації під час проєктування, монтажу, експлуатації та обслуговування внутрішніх санітарно – технічних систем і вентиляцій.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

СК 10. Розуміння технологічних процесів під час зведення, опорядження, експлуатації, ремонту і реконструкції об'єктів будівництва та інженерних мереж з дотриманням вимог охорони праці та охорони навколишнього середовища.

СК 12. Здатність обирати та застосовувати машини, механізми і засоби малої механізації під час зведення об'єктів будівництва та інженерних мереж.

У результаті вивчення навчальної дисципліни формуються програмні результати навчання відповідно до **ОПП**:

РН 7. Аналізувати можливі ризики, виявляти чинники впливу для запобігання нещасним випадкам та аваріям на об'єктах будівництва; володіти основними методами захисту навколишнього середовища від можливих наслідків виробничої діяльності.

РН 8. Знати нормативні документи в галузі будівництва, архітектури і управлінської діяльності та грамотно застосовувати їх під час вирішення задач будівництва та цивільної інженерії.

РН 16. Раціонально обирати та організовувати роботу машин і механізмів, засобів малої механізації під час зведення об'єктів будівництва та інженерних мереж з урахуванням їх технічних характеристик і дотриманням вимог охорони праці та екологічної безпеки.

РН.18. Приймати ефективні рішення у сфері своєї компетенції у випадках аварій та надзвичайних подій.

Очікувані результати навчання:

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці.

- знати основні закони та нормативні акти України, що регламентують охорону праці, права та обов'язки працівників і роботодавців;
- володіти знаннями про систему державного управління та нагляду у сфері охорони праці, зокрема функції Державної служби України з питань праці (Держпраці) та інших органів,
- розуміти основні вимоги безпеки під час будівельно-монтажних робіт у системах водопостачання, каналізації, опалення та вентиляції;
- розуміти вимоги безпеки при експлуатації об'єктів сантехнічного господарства,

вентиляційного обладнання, насосних станцій, теплових пунктів;

- розуміти відповідальність працівників і роботодавців за порушення вимог охорони праці.

Тема 2. Вимоги безпеки під час будівництва та експлуатації об'єктів галузі.

- застосовувати законодавчі норми і правила безпеки праці у своїй професійній діяльності;

- організовувати безпечне виконання робіт під час монтажу та обслуговування внутрішніх систем будівель;

- застосовувати засоби індивідуального та колективного захисту;

- розробляти та дотримуватися інструкцій з охорони праці для конкретних видів робіт;

- діяти правильно у разі виникнення аварійної чи небезпечної ситуації;

- вміти дотримуватися правил техніки безпеки, санітарних норм і вимог екологічної безпеки під час будівництва та експлуатації об'єктів галузі.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці.

Тема формує у здобувачів освіти знання про державний нагляд у сфері охорони праці, права і обов'язки працівників та роботодавців, принципи законодавчого регулювання безпечних умов праці, організаційні засади охорони праці на підприємстві та роль служб охорони праці. Вивчення цієї теми забезпечує розуміння студентами структури системи управління охороною праці, порядку проведення атестації робочих місць, проведення інструктажів та навчання працівників, а також відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері охорони праці. Законодавча база охорони праці в Україні (Конституція України. Кодекс законів про працю. Закон України «Про охорону праці». Інші закони та акти (про пожежну безпеку, охорону навколишнього середовища, техногенну безпеку).

Права і обов'язки працівників та роботодавців у сфері охорони праці (право на безпечні умови праці; обов'язок роботодавця щодо створення системи управління охороною праці; обов'язки працівників щодо дотримання вимог безпеки).

Організація охорони праці на підприємстві (служба охорони праці; інструктажі, навчання та перевірка знань; колективні договори та угоди з питань безпеки).
Фінансування охорони праці та відповідальність за порушення законодавства.

Тема 2. Вимоги безпеки під час будівництва та експлуатації об'єктів галузі.

Тема вивчає основні принципи та правила безпечного виконання будівельних, монтажних та експлуатаційних робіт у сантехнічній галузі, практичних заходів безпеки та ролі нормативних документів, інструкцій і стандартів у забезпеченні охорони праці. Ця тема формує у студентів знання щодо організації безпечного монтажу, ремонту та експлуатації внутрішніх санітарно-технічних систем, використання засобів індивідуального та колективного захисту, запобігання аварійним ситуаціям і травматизму, а також дій працівників у випадку надзвичайних ситуацій та надання першої допомоги.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Денна форма навчання

№ заняття	Назви тем	Кількість годин						Рекомендовані джерела інформації
		Денна форма навчання						
		усього	у тому числі					
лекції	практичні		лабораторні	семінарські	самостійна робота			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
3 рік навчання, 6 семестр								
	Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці	18	10	-	-	-	8	
1.	1.1. Вступ. Міжнародні норми в галузі охорони праці.	2	2	-	-	-	-	(O.1) стор.3-10
2.	1.2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.	2	2	-	-	-	-	(O.1) стор.11-21
	1.3. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці на підприємствах.	2	-	-	-	-	2	(O.1) стор.22-26
3.	1.4. Система управління охороною праці в організації. Галузеві системи управління охороною праці.	2	2	-	-	-	-	(O.1) стор.27-34
4.	1.5. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.	4	2	-	-	-	2	(O.1) стор.38-43

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	1.6. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.	2	-	-	-	-	2	
5.	1.7. Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці на будівництві.	2	2	-	-	-	-	(O.1) стор.43-55
	1.8. Аналіз умов праці у галузі за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища.	2	-	-	-	-	2	
	Тема 2. Вимоги безпеки під час будівництва та експлуатації об'єктів галузі	42	24	-	-	-	18	
6.	2.1. Принципи безпечного виконання робіт у сантехнічній галузі. Організація робочого місця та планування монтажних і ремонтних робіт.	2	2	-	-	-	-	(O.3) стор.414-427 (O.4) стор.62-77
7.	2.2. Безпечний монтаж і демонтаж внутрішніх водопровідних систем. Безпечний монтаж і обслуговування каналізаційних систем.	2	2	-	-	-	-	(O.6) стор.4-9
	2.3. Вимоги безпеки під час установки і обслуговування опалювальних систем.	2	-	-	-	-	2	
8.	2.4. Правила роботи з вентиляційними системами та повітропроводами.	4	2	-	-	-	2	(O.6) стор.10-25
9.	2.5. Робота з підйомним і вантажопідйомним обладнанням. Використання зварювального обладнання та газового інструменту.	4	2	-	-	-	2	(O.6) стор.25-39
10.	2.6. Засоби індивідуального захисту: види, призначення, правила використання.	2	2	-	-	-	-	(O.6) стор.39-41
11.	2.7. Колективні засоби захисту на об'єктах і їх застосування.	2	2	-	-	-	-	(O.6) стор.42,43
12.	2.8. Запобігання травматизму та аварій на будівельному майданчику. Організація безпечної роботи на висоті.	2	2	-	-	-	-	(O.6) стор.44,45

13	2.9. Робота у замкнених просторах: колодязі, шахти, підвали, котельні. Робота з гарячими поверхнями та під тиском.	2	-	-	-	-	2	
	2.10. Безпека при роботі з токсичними і вибухонебезпечними речовинами..	2	-	-	-	-	2	
13.	2.11. Електробезпека при монтажі та ремонті сантехнічних систем.	2	2	-	-	-	-	(0.6) стор.45-48
	2.12. Вимоги безпечної експлуатації димових і вентиляційних каналів житлових і громадських будівель.	2	-	-	-	-	2	
14.	2.13. Пожежна безпека на будівельних і монтажних об'єктах.	2	2	-	-	-	-	(0.6) стор.49-51
	2.14. Електробезпека при монтажі та ремонті сантехнічних систем.	2	-	-	-	-	2	
15.	2.15. Дії працівників у аварійних ситуаціях	4	2	-	-	-	2	(0.6) стор.51-57
	2.16. Надання першої медичної допомоги потерпілим.	2	-	-	-	-	2	
16.	2.17. Роль нормативних документів, інструкцій і стандартів у забезпеченні безпеки праці.	2	2	-	-	-	-	(0.6) стор.57-71
17.	2.18. Контроль за дотриманням вимог безпеки під час експлуатації об'єктів.	2	2	-	-	-	-	
	Разом	60	34	-	-	-	26	

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

1. Які основні нормативно-правові акти регулюють охорону праці в Україні?
2. Хто несе відповідальність за забезпечення безпечних умов праці на підприємстві?
3. Які права та обов'язки працівника у сфері охорони праці?
4. Що таке інструкція з охорони праці і хто її розробляє?
5. Поясніть різницю між аварією, нещасним випадком та професійним захворюванням.
6. Які загальні правила безпеки необхідно дотримуватися при роботі з водопровідними і каналізаційними системами?
7. Які основні вимоги до робочого місця сантехніка?
8. Як правильно користуватися ручним і електроінструментом?
9. Які заходи слід вживати при роботі на висоті та у замкнутих просторах?
10. Які засоби індивідуального захисту повинен використовувати сантехнік і коли?
11. Чому важливо дотримуватися правил електробезпеки під час монтажу водопровідних та опалювальних систем?
12. Які небезпеки виникають при контакті з електрообладнанням у сантехнічних роботах?
13. Які дії слід виконати у разі ураження електричним струмом?
14. Які основні причини пожеж на об'єктах водопостачання та опалення?
15. Які первинні засоби пожежогасіння використовуються на будівельному об'єкті?
16. Що слід робити при виявленні пожежі?
17. Які небезпечні речовини зустрічаються при монтажі та обслуговуванні сантехнічних систем?
18. Як правильно зберігати і використовувати герметики, клеї та дезінфікуючі засоби?

19. Які заходи індивідуального захисту застосовуються при роботі з хімічними речовинами?
20. Які дії необхідно виконати при порізах, опіках або травмах під час сантехнічних робіт?
21. Як надати першу допомогу при ураженні електричним струмом або отруєнні хімічними речовинами?
22. Які засоби для надання першої допомоги повинні бути на робочому місці?
23. Що таке оцінка ризиків і навіщо її проводять на робочому місці?
24. Як правильно підбирати методи роботи для уникнення нещасних випадків?
25. Які дії слід виконати у разі аварійної ситуації на сантехнічному об'єкті?

6. ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Технології навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, складання доповідей, презентацій);
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (розв'язання завдань);
- індивідуальна робота.

Методи оцінювання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- доповіді;
- презентації результатів виконаних завдань;
- залік.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1. Шкала оцінювання результатів навчання за національною системою:

Національна шкала	Теоретична підготовка, практичні уміння та навички	Характеристика знань і вмінь студента
«Відмінно» (5)	Повне знання прав та обов'язків працівників і роботодавців, вміння аналізувати, робити висновки. Знання нормативної бази та законодавства. Вміння виявляти та оцінювати виробничі ризики.	Здобувач знає всі ключові закони, ДБН, ДСТУ, нормативні акти і вміє пояснити їх застосування; чітко пояснює права та обов'язки у сфері охорони праці; ідентифікує всі небезпечні фактори, оцінює ризики та пропонує заходи безпеки.
«Добре» (4)	Розуміння основ з окремими помилками, труднощі з виявленням та оцінкою виробничих ризиків. Загалом добрі знання з окремими незначними неточностями або прогалинами.	Здобувач знає основні нормативи, може пояснити застосування законів, ДБН, ДСТУ, нормативних актів з незначними помилками; частково знає права та обов'язки у сфері охорони праці, допускає незначні помилки.
«Задовільно» (3)	Мінімально достатній рівень знань, засвоєно основне, але є суттєві прогалини. Слабкі знання нормативної бази та законодавства.	Здобувач знає частину нормативної бази та законодавства може зі сторонньою допомогою пояснювати матеріал, виправляти допущені неточності (власні, інших здобувачів); знає основні права та обов'язки працівників і роботодавців, але пояснює нечітко.
«Незадовільно» (2)	Відсутність базового розуміння, законодавчі вимоги не засвоєні. Часткове розуміння основних понять дисципліни; не знає або не може пояснити права та обов'язки працівників і роботодавців.	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. За допомогою викладача відповідає на запитання, що потребують відповіді "так" чи "ні".

7.2. Шкала оцінювання результатів навчання за системою ЄКТС:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю недоліків)
64-73	задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела інформації:

1. Охорона праці в галузі: навчальний посібник / П.С. Атаманчук [та ін.]; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. -К.: Центр учбової літератури, 2013. - 322 с.
2. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник.-К.: Центр учбової літератури, 2009.-264 с.
3. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. - Суми: Університетська книга, 2009. - 540 с.
4. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підруч. - Львів: У АД, 2006-336с.
5. Грибан В.Г., Негодченко О.В. Охорона праці: навч. посібник. (для студ. вищ. навч. закл.) / В.Г. Грибан, О.В. Негодченко -К.: Центр учбової літератури, 2009. - 280 с.
6. Більченко Н.В. Охорона праці, конспект лекцій, 2007, 73 с.
7. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Постанова КМУ № 1232 від 30.11.2011р. (із змінами та доповненнями).

Допоміжні джерела інформації:

1. Охорона праці (практикум): Навч. посіб./За заг. ред. к.т.н., доц. І.П.Пістуна.-Львів: «Тріада плюс», 2011 - 436 с.
2. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підручник. 5-е вид. / За ред. М.П. Гандзюка. -К.: Каравела, 2011. - 384 с.
3. НПАОП 0.00-8.24-05 «Перелік робіт з підвищеною небезпекою». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005р. № 15 (із змінами та доповненнями).
4. НПАОП 00.0-5.12-01 «Інструкція з організації безпечного ведення вогневих робіт на вибухопожежонебезпечних та вибухонебезпечних об'єктах» від 05.06.2001р. № 255.
5. Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417.

6. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.

7. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 - «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.dsp.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби України з питань праці.
2. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
3. <http://www.dsns.gov.ua> - Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

9. ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ

Навчальний рік	Зміст внесених змін та доповнень	Номер протоколу засідання циклової комісії	Підпис голови циклової комісії